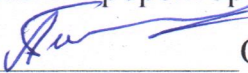

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЗАГАЛЬНОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

«СХВАЛЕНО»:

Перший проректор, доцент

 Олександр ЛОМЕЙКО

_____ 2023 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор, професор

 Сергій КЮРЧЕВ

_____ 2023 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації
педагогічних та науково-педагогічних працівників
«Комунікація та цифровізація»

ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ

Запоріжжя

2023

Освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників «Комунікація та цифровізація». Запоріжжя: ТДАТУ, 2023. 15 с.

Розробники:

Шарова Т.М. – професор, доктор філологічних наук, професор кафедри суспільно-гуманітарних наук;

Землянська А.В. – доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук;

Шаров С.В. – доцент, кандидат педагогічних наук, в.о. завідувача кафедри комп'ютерних наук

РОЗГЛЯНУТО І УХВАЛЕНО

Науково-методичною радою ТДАТУ

Протокол № 1

від 30 серпня 2023 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ТДАТУ

Протокол № _

від _____ 2023 року

1. Обґрунтування освітньої програми

Згідно з чинним законодавством України, обов'язковим є використання державної мови в усіх професійних сферах та діловодстві. Знання української та практика у спілкуванні державною мовою на різних рівнях робить особистість в сучасних умовах конкурентоспроможною на ринку праці. Це значно розширює професійні можливості вчителя-словесника (як підвищення кваліфікації), представників бізнес-структур та держслужбовців, дозволяє оперувати українським словом в умовах цифровізації суспільства та за допомогою сучасних технологій візуалізації, підвищує загальний культурний рівень громадян.

2. Особливості та ключові переваги програми

Особливістю змісту пропонованої програми є вивчення української мови в контексті сучасних норм, змін у правописі та етикеті спілкування, застосування інформаційно-комунікаційних технологій при опануванні українською мовою, користування мовними засобами в мережі Інтернет:

- 1) застосовуючи трансдисциплінарний метод;
- 2) акцентуючи на використанні інформаційно-комунікаційних технологій у мовній освіті;
- 3) ознайомлюючи з особливостями використання масових онлайн-курсів;
- 4) використовуючи творчі та інтерактивні методики навчання та візуалізації мовного матеріалу.

Здійснення практично на кожному занятті внутрішньопредметного зв'язку з вітчизняною і зарубіжною літературами, мистецтвом, використання інформаційно-комунікаційних технологій та методики інтерактивного навчання, аналіз та коригування текстів та поглиблення вмінь і навичок створювати власне висловлювання сприяє розширенню і поглибленню ключових компетентностей сучасного фахівця; підвищує статус української мови в сучасному світі.

Під час вивчення сучасної української мови в комунікативному просторі в умовах цифровізації слід зосередитися на таких ключових аспектах:

- реалізації моделі сучасного жителя України, мовної особистості;

- поглиблення інформаційної та комунікативної компетентностей;
- ознайомлення із новими методиками і технологіями роботи з мовними одиницями.

3. Мета програми, основні завдання

Мета програми полягає у глибокому засвоєнні слухачами основних норм і правил сучасної української мови, новітніх засобів підвищення рівня володіння мовою, формування загальних компетентностей; ознайомлення із можливостями використання інформаційно-комунікаційних технологій і технологій візуалізації на різних етапах мовної освіти та мовленнєвої діяльності.

Завдання:

- формування знань про основні тенденції розвитку сучасної української мови;
- оглядове вивчення мовних норм;
- подальший розвиток умінь і навичок аналізу текстів різних стилів, мовних одиниць;
- поглиблення вмінь і навичок продукування текстів різного спрямування;
- поглиблення вмінь і навичок ділової комунікації, формування комунікативних стратегій державною мовою;
- поглиблення вмінь і навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій, масових онлайн-платформ у мовній освіті та візуалізації словесного матеріалу.

4. Цільова аудиторія освітньої програми (або рівень кваліфікації, для якого пропонується програма)

Доросла аудиторія (студенти, випускники закладів професійної і вищої освіти, педагогічні та науково-педагогічні працівники, держслужбовці, представники бізнесу тощо).

5. Тривалість освітньої програми: 30 год. (1 кредит ECTS).

Обов'язковим додатком до освітньої програми є робочий навчальний план.

6. Сфера реалізації набутих компетентностей після опанування освітньої програми

Опанування програми передбачає отримання сертифікату про завершення освітньої програми «Комунікація та цифровізація» та зарахування прослуханих годин як підвищення кваліфікації та різновид неформальної освіти.

7. Кадрове забезпечення освітньої програми

Шарова Тетяна Михайлівна – доктор філологічних наук, професор кафедри суспільно-гуманітарних наук Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Землянська Аліна Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Шаров Сергій Володимирович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри комп'ютерних наук Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

8. Матеріально-технічне забезпечення програми

Навчальний процес освітньої програми «Комунікація та цифровізація» планується здійснювати в онлайн-режимі з використанням платформи Zoom.

Викладання курсу забезпечено:

- підручниками в електронному форматі;
- різними візуальними розробками (презентації, постери, інфографіки, інтерактивні завдання на онлайн-ресурсах тощо);
- гаджетами.

Програмні компетентності:

- здатність породжувати нові ідеї (креативність), зокрема в педагогічній сфері; організувати освітній та робочий процес, використовуючи сучасні педагогічні й інформаційно-комунікаційні технології;
- здатність відбирати й аналізувати мовні одиниці, продукувати тексти відповідно до комунікативної ситуації;
- здатність до професійної та ділової комунікації державною мовою;
- здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності в професійній діяльності;
- здатність самостійно підвищувати професійний рівень за допомогою онлайн-курсів;
- здатність відбирати, продукувати й візуалізувати словесний матеріал на паперових та електронних носіях.

Програмні результати навчання:

- знання основних функцій мови як суспільного явища, її норм, особливостей використання мовних одиниць у певному контексті;
- володіння комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти), здатність вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень;
- вміння й навички ділового та педагогічного мовлення, складання офіційних документів та навчальних матеріалів;
- знання основних принципів академічної доброчесності, вміння дотримуватись їх у професійній діяльності;
- знання можливостей самоосвіти через мережу онлайн-курсів;
- вміння розробляти й використовувати інформаційно-комунікаційні та handmade-технології для візуалізації словесного матеріалу у професійній діяльності.

Програму розраховано на здобувачів освіти та випускників закладів професійної і вищої освіти, педагогічних і науково-педагогічних працівників, держслужбовців, представників бізнесу тощо.

Навчальне навантаження освітньої програми «Комунікація та цифровізація» розраховано на 30 годин (1 кредит ECTS).

Об'єктом вивчення програми є сучасні тенденції розвитку української мови та особливості комунікації державною мовою у побутовій та професійній сферах з використанням ІКТ.

Предметом вивчення є мовні норми і правила, культура та особливості спілкування державною мовою в різних сферах людської діяльності, використання ІКТ в опануванні та поданні словесного матеріалу.

Освітня програма складається з таких змістових модулів:

Модуль 1. Сучасні норми української мови.

Модуль 2. Комунікативні модуси функціонування української мови.

Модуль 3. Ділова мова: вимоги, норми, практика.

Модуль 4. Академічна доброчесність як вимога часу.

Модуль 5. Масові онлайн-курси в системі професійної освіти.

Модуль 6. Візуалізація вербального матеріалу в цифровому середовищі.

Модуль 1. Сучасні норми української мови

Предметом вивчення є чинні норми і правила української мови (орфоепічні, орфографічні, лексичні, пунктуаційні тощо).

Мета → закріпити знання українського правопису, основних норм і правил української мови, стилістичні особливості мовних конструкцій; розвивати вміння й навички аналізу мовних одиниць, побудови мовних конструкцій, використання інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні державної мови.

Тема 1. Норми української мови. Роль мови в різних сферах життєдіяльності людини. Поняття «норма». Види норм української мови

(фонетичні, лексичні, орфоепічні, морфологічні та ін.). Орфографічно-пунктуаційний практикум. Лексичні труднощі української мови.

Тема 2. Стилїстика української мови. Поняття «мовний стиль». Види стилїв. Стилїстичнї норми в побутовї та професїйнїй сферах. Науковий стиль: вимоги, проблеми, практика.

Тема 3. Дїагностика результатїв навчання з використанням інформацїйно-комунїкацїйних технологїй. Використання фахових сайтїв для перевїрки рївня володїння державною мовою. Створення навчальних та робочих матерїалїв українською мовою на паперових та електронних носїях.

Модуль 2. Комунїкативнї модуси функцїонування української мови

Предметом вивчення є основнї модуси комунїкацїї українською мовою та їх продукування.

Метою дисциплїни є розвиток вмїнь і навичок усного і писемного мовлення в рїзних комунїкативних ситуацїях.

Тема 1. Основнї модуси комунїкацїї та їх продукування. Усне і писемне мовлення. Мова жестїв. Уявний модус.

Тема 2. Мовнї клїше та мовнї штампи. Поняття «мовне клїше», «мовний штамп». Мовнї клїше і розмовне мовлення. Мовнї штампи в науковому текстї. Мовнї клїше і штампи в художнїх текстах.

Тема 3. Моделї комунїкативних ситуацїй та мовна поведїнка. Поняття «комунїкативна ситуацїя». Типи комунїкативних ситуацїй. Нестандартна мовна поведїнка комунїкантїв.

Модуль 3. Дїлова мова: вимоги, норми, практика

Предметом вивчення є мовнї норми дїлового спїлкування, комунїкативнї ситуацїї та моделї офїцїйно-дїлового спїлкування.

Метою дисциплїни є формування вмїнь і навичок дїлової комунїкацїї, що передбачає знання сучасних норм української мови, мовних стилїв, складникїв

різних видів документів та етикету ділового мовлення, комунікативних ситуацій і мовленнєвих патернів.

Тема 1. Ділова мова та особливості ділового спілкування. Поняття «ділова мова». Особливості функціонування мови в діловій сфері. Види ділової комунікації.

Тема 2. Документ як основа ділового мовлення. Основні реквізити документів. Правила написання автобіографії, резюме. Ділове листування.

Тема 3. Професійний документообіг. Особливості ведення протоколу засідань. Основні службові документи (заява, службова записка, наказ, характеристика тощо).

Модуль 4. Академічна доброчесність як вимога часу

Предметом вивчення є дотримання етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Метою дисципліни є ознайомлення з основними принципами розробки та впровадження механізмів забезпечення академічної доброчесності, вивчення успішного досвіду українських закладів освіти із розробки регулятивних процедур для контролю над дотриманням норм академічної доброчесності та основ академічного письма.

Тема 1. Види академічної недоброчесності. Поняття «академічна доброчесність». Види порушень академічної доброчесності: академічний плагіат, фабрикація, обман, списування, хабарництво.

Тема 2. Основи академічного письма

Науковий стиль, науковий текст, академічна комунікація, академічне письмо: інтегральне та диференційне. Традиції академічного спілкування та міжнародний досвід. Поняття про академічне письмо, його категорійні ознаки, змістове

наповнення і способи викладу матеріалу. Жанри академічного письма: первинні та вторинні.

Тема 3. Програми для перевірки тексту на плагіат. Програми перевірки на плагіат та їх особливості (<http://text.ru/>, <http://advego.ru/text/seo/>, eТХТ Антиплагиат, AntiPlagiatism.Net, advego plagiatus). Доступні пошукові системи.

Тема 4. Рекомендації щодо уникнення плагіату. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти.

Модуль 5. Масові онлайн-курси в системі професійної освіти

Предметом вивчення є методика використання масових онлайн-курсів у процесі саморозвитку особистості та у навчальному процесі здобувачів освіти як засіб поглиблення загальних і фахових компетентностей.

Мета – ознайомити з особливостями і методикою використання масових онлайн-курсів на платформах *Edera*, *Prometheus*, *Відкритий Університет Майдану* у процесі мовної освіти та самоосвіти фахівця; розвивати вміння й навички комп'ютерної грамотності, самостійного навчання, самоорганізації тощо; формувати професійні якості та розширювати кругозір.

Тема 1. Масові онлайн-курси: основні принципи побудови й особливості використання. Поняття «масові онлайн-курси» та їх роль у неформальній освіті. Основні принципи побудови провідних освітніх платформ (*Edera*, *Prometheus*, *ВУМ*). Особливості використання масових онлайн-платформ у мовній освіті.

Тема 2. Онлайн-курси філологічного спрямування на платформах *Edera* та *Prometheus*. Ознайомлення на платформі *Edera* з курсами «Українська мова. Частина 1», «Лайфхаки з української літератури», «Як писати про економіку без помилок», «Лайфхаки з української мови. Підготовка до ЗНО». Ознайомлення на платформі *Prometheus* із курсами «Як ефективно спланувати та провести діалог. Базовий модуль 1», «Як ефективно спланувати та провести діалог», «Наука про навчання: що має знати кожен вчитель», «Освітні інструменти критичного

мислення», «Візуалізація даних», «Навчаймось вчитись: потужні розумові інструменти для опанування складних предметів».

Тема 3. Онлайн-ресурси для громадських активістів Вільного Університету Майдану. «Як розуміти соціальні мережі: курс для журналістів», «Теорія поколінь: знаходимо спільну мову», «Школа ефективного мислення», «Бібліотека: відкритий публічний простір», «Вступ до критичного мислення», «Відкриті електронні реєстри».

Тема 4. Робота над створенням особистого кабінету для подальшої роботи з різноманітними курсами на онлайн-платформах. Індивідуальна робота над додаванням потрібних курсів мовного та професійного спрямування до особистого кабінету користувачів в онлайн-режимі.

Модуль 6. Візуалізація вербального матеріалу в цифровому середовищі

Предметом вивчення є розмаїття засобів візуалізації художнього слова з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, інтерактивних методів роботи, технологій handmade.

Метою дисципліни є ознайомити з різними формами і технологіями візуалізації словесного матеріалу, методикою використання цих методів і технологій на різних етапах професійної діяльності; розвивати креативність, вміння й навички системного аналізу й відбору матеріалу, використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Тема 1. Формування ключових компетентностей володіння мовою засобами візуалізації. Поняття про засоби візуалізації, їх класифікація. Методичні підходи до використання засобів візуалізації в оформленні і передачі навчальної та професійної інформації: практичний досвід. Ключові компетентності сучасного учня та особливості їх формування засобами візуалізації навчального матеріалу.

Тема 2. Технології handmade у візуалізації словесного матеріалу. Методика лепбукінгу: алгоритм створення, правила оформлення, основні елементи, технологія використання. Технологія скрап-букінгу та її використання

на заключному етапі навчання. Створення ментальних карт. Скрайбінг та особливості його використання.

Тема 3. Інтерактивні вправи на візуалізацію навчального матеріалу.

Методика використання кроссенсу на етапах вивчення нового матеріалу та закріплення матеріалу. Методика створення і розв'язання мовних пазлів. Особливості використання прийому створення карт і буклетів.

Тема 4. Використання комп'ютерних програм для візуалізації матеріалу. «Хмари слів»: методика створення і використання. Технологія Mind map. Систематизація матеріалу засобами інфографіки. Буктрейлери та особливості їх створення. Презентації та вимоги до їх оформлення. Особливості створення постера.

Тема 5. Діагностика результатів навчання засобами візуалізації. Технології «фідбек», «печворк». Створення Facebook-сторінки літературного персонажа. Створення і заповнення карток-питальників. Методика створення образу. Методика організації і проведення фотоквесту.

Література

1. 10 ідей щодо створення складових елементів lapbook. *На урок: освітній проект*. URL: <https://naurok.com.ua/post/10-idey-schodo-stvorennya-skladovih-elementiv-lapbook>.
2. Возняк О. Кроссенс. *Блог учителя зарубіжної літератури Возняк Ольги Степанівни*. URL: http://oliuniavozniak.blogspot.com/p/blog-page_18.html.
3. Галузьяк В. Класифікація стилів педагогічного спілкування. *Проблеми освіти: наукового-методичний збірник*. 2001. №26. С. 23–33.
4. Гладких Г.В., Шаров С.В. Напрями формування комунікативної компетентності студентів. *Інноваційна педагогіка*. 2019. 1(11). С. 70–74.
5. Землянська А.В. Досвід використання засобів візуалізації навчальної інформації під час вивчення української і зарубіжної літератури у вищій школі. *Тренди в освіті: матеріали Міжнародного науково-методичного семінару / ред. кол.: Т.М. Шарова (гол. ред.) та ін. Мелітополь–Гомель, 2019. С. 34–39.*
6. Землянська А.В., Чистикова М.І. Метод кроссенсу на уроках літератури: переваги й недоліки. Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника: збірник матеріалів III усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, 24-25 жовтня 2019 року)/ за ред. О. Семеног, Т. Шарова. Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. Випуск 3. С. 179–182.
7. Зубков М.Г. Сучасна українська ділова мова. 2-ге вид., доп. Х. : Торсінг, 2002. 448 с.
8. Інфографіка. *Методичний навігатор*. URL: <https://sites.google.com/a/lyceum2.cv.ua/metodicnij-navigator/infografika>
9. Кацавець Г.М., Паламар Л.М. Мова ділових паперів. Підручник. 3-тє вид. К. : Алерта, 2006. 328 с.
10. Коваленко А., Шарова Т.М. Онлайн навчання на ВУМ: особливості та переваги. *Наука та освіта: досягнення та стратегії розвитку: тези доп. XXII*

- Міжнар. Наук.-практ. Інтернет-конф. (4 листопада 2019 р., м. Запоріжжя). 2019. №1. С. 51–56.
11. Колоїз Ж. В. Основи академічного письма : практикум. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2019. 178 с.
 12. Паламар Л.М. Мова ділових паперів: практикум. К. : Либідь, 1994.
 13. Пономарів О. Культура слова : мовностилістичні поради : [навч. посібн.]. К. : Либідь, 1999. 240 с.
 14. Пуляевская А. Технология «лэпбук» (lapbook. лепбук) и ее применение. URL: <http://nitforyou.com/lepbuk/>
 15. Садлій Б. Техніка mind mapping для організації думок і не тільки. *Інтернет-газета Віньковецького РМК «Методичні діалоги»*. URL: http://metodialogu.blogspot.com/2018/02/blog-post_25.html
 16. Семенов О.М. Культура наукової української мови : [навч. посібн.]. К. : ВЦ “Академія”, 2010. 216 с.
 17. Сич Л. Кроссенс. *Блог учителя зарубіжної літератури НВК №1 м. Немирова Сич Лесі Михайлівни*. URL: http://zarlitlm.blogspot.com/p/blog-page_2.html
 18. Слободянюк О.М. Роль науково-педагогічного колективу у формуванні культури академічної доброчесності студентів. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2018. №6. С. 134–139.
 19. Сорока І.І. Скрапбукінг як дидактичний прийом підвищення мотивації учнів до вивчення зарубіжної літератури в школі. *Зарубіжна література в школах України*. 2016. №1. С. 49–52.
 20. Тицька Я. О. Академічна доброчесність як елемент системи забезпечення якості освіти. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2018. №34. С. 4–7.
 21. Ткаченко В. В., Кожекіна Л. Ю., Денисюк О. Я. Практики протидії плагіату в українських ВНЗ як складова академічної доброчесності. *Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна*. Серія: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. 2017. №38. С. 82–86.

22. Федоричак В. 10 порад по створенню інфографіки та інструменти, які вам в цьому допоможуть. URL: <https://lemarbet.com/ua/razvitie-internet-magazina/10-sovetov-po-sozdaniyu-infografiki-i-podborka-instrumentov/>
23. Шаров С.В., Шарова Т.М. Методологічні аспекти комп'ютерної підтримки самостійної роботи студентів-філологів: навч.-метод. посіб. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2013. 208 с.
24. Шарова Т.М. Фахова підготовка майбутніх вчителів української мови і літератури засобами масових онлайн курсів на платформі EdEra. *Тренди в освіті: матеріали Міжнародного науково-методичного семінару* / ред. кол.: Т.М. Шарова (гол. ред.) та ін. Мелітополь–Гомель, 2019. С. 81–86.
25. Шарова Т.М., Землянська А.В., Копейцева Л.П., Шаров С.В. Використання інтерактивних методик та інформаційно-комунікаційних технологій на уроках літератури. Педагогічна інноватика: досвід та перспективи Нової української школи: кол. монографія / за заг. ред. А.М. Солоненка, І.А. Мальцевої, Л.Ю. Москальової, О.С. Арабаджи. Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2019. Розд. 9. С. 232–256.
26. Шарова Т.М., Шаров С.В. Електронне навчання: дієвий формат освіти. *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід: зб. матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 16-17 травня 2019 р.)*. Суми, 2019. С. 119–123.
27. Шарова Т.М., Шаров С.В. Формування індивідуальної освітньої траєкторії студента засобами інформаційної системи. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогіка. 2017. №2 (19). С. 149–154.